

LIETUVOS TSR VALSTYBINIS
TELEVIZIJOS IR RADIO KOMITETAS

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ
ЛИТОВСКОЙ ССР ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ
И РАДИОВЕЩАНИЮ

232674, Vilnius, Konarskio 49. Telef. 66-06-37. Telet.: 261118,
OPAL. Atsisk. sąsk. Nr. 61121706 Valst. banko Vilniaus m.
Spalio skyriuje

232674, Вильнюс, Конарский, 49. Телеф. 66-06-37. Телет.:
261118, ОПАЛ. Расчет. счет № 61121706 в Октябрьском
отделении Госбанка г. Вильнюс

23.08.88

Nr.

57c

I Nr.
Ha №

LTSR Valstybės saugumo
komitetas

Vilniaus m. Vidaus reikalų
valdyba

Siunčiame Jums "Amerikos balso" 1988 m. rugpjūčio 21 d.
pranešimą:

Molotovo-Ribentropo pakto išvakarėse dėmesį patraukė
dar ir kitas įvykis Vilniaus Gedimino aikštėje. Pranešimą
apie tai skaito Romas Kasparas.

Šiuo metu Vilniaus katedros aikštėje prie šv. Kazimiero
koplyčios vyksta bado streikas, reikalaujant paleisti Lietuvos
politinius kalinius ir panaikinti Baudžiamojo kodekso 68
straipsnį. Mūsų žiniomis, tai pirma tokia vieša akcija, vykdo-
ma Lietuvoje be valdžios organų kišimosi. Bado streike daly-
vauja apie 10 asmenų, kurie geria tik destiliuotą vandenį.

Streiką pradėjo du buvusieji sąžinės kaliniai - Algiman-
tas Andreika ir Petras Gidzikas. Kaip pranešė liudininkai,
praėjusį trečiadienį, rugpjūčio 17 dieną, 19 valandą, jiedu
susėdo katedros aikštėje, pasistatę stendą su politinių kali-
nių nuotraukomis ir pavardėmis. Stendo viršuje matyti vytis,
iš šonų - dvi Lietuvos trispalvės vėliavos. Už stendo užra-
šas: "Mes badaujame, kad būtų išlaisvinti visi politkaliniai".

Lietuvių informacijų centras pranešė, kad pirmą badavimo
naktį į katedros aikštę buvo atėję apie 35 Lietuvos persitvar-
kymo sąjūdžio nariai. Rytojaus dieną atvyko keli deputatai,
Vilniaus miesto prokuroras Sodeika ir atstovas iš vykdomojo
komiteto. Aiškintasi su badaujančiais, ar jie demonstruoja.
Jie sakė, kad ne. Galop, kaip pranešė informacijų centras, pro-

m/b Nr. 70

kuroras Sodeika pareiškęs, jog tokia akcija badaujantieji įstatymo nepažeidžia ir užtikrinęs, kad jų nebandoma gąsdinti administraciniais. Liudininkai iš Vilniaus sako, kad praėjusį penktadienį prie bado streiko prisijungė 6 kiti asmenys: Genovaitė Šakalienė, Artūras Širvinskas, Robertas Valiulis, nenurodęs badavimo termino, Michailas Lifšicas, žydų tautybės gyventojas, pareiškęs, kad badaus iki ateinančio antradienio vakaro, Eugenijus Krukovskis ir Jonas Karinias. Abu pareiškė, kad bado streike dalyvausią iki šio vakaro. Praėjusį antradienį prisijungė dar Ramunė Šimanskaitė, Gintaras Bogušis, badausias iki šio vakaro, ir Jurijus Arapetianas, armėnas iš Leninakano, nutaręs badauti vieną dieną. Beveik visi badaujantys jaunos kartos atstovai, nuo 20 iki 40 metų amžiaus. Pasak liudytojų, prie jų nuolat būriuojasi žmonės. Vakar vakare juos aplankė ir vilnietis Vytautas Bogušis. Štai jo išpūdžiai.

Bogušis:

- Nuotaikos labai puikios. Labai daug žmonių, apie 500, o gal ir daugiau. Kažkas atnešė didelę tautinę vėliavą. Žmonės ją visą išskleidė, už kampų paėmę pradėjo laikyti. Ir pradėjo visi dainuoti tautiškas, patriotiškas dainas: "Į Vilnių, į Vilnių", "Vilniaus kalneliai" ir daugelį kitų. Labai daug praeivių. Visi eina, visi domisi, visi klausinėja. Vyksta diskusijos. Gana daug armėnų. Jie vis diskutuoja, pasakoja apie savo nelaimę. Labai džiaugiasi, kad ir lietuviai solidarizuojausi. Labai dėkoja už programas, kurios buvo pasiūstos dėl Kalnų Karabacho. Žmonės neša gėles. Ten daug vazų pridėta. Neša, deda gėles. O vakare daug dega žvakučių. Pavyzdžiui, aš vakar pats prabuvau iki keturių ryto, tai buvau suskaičiavęs, budėjo 62 žmonės. Kažkas tikrai nepaprasto, toks retas dalykas Lietuvoje.

Vytautas Bogušis toliau informavo, kad Gedimino aikštėje matyti šūkiai su užrašais: "Laisvė sąžinės kaliniams!", "Dėkui "Komjaunimo tiesai" už dėmesį!", atsiliepiant į laikraštyje praėjusį penktadienį atspausdintą straipsnį. Taip pat yra plakatas su skelbimu: "Dėmesio! Pirmadienį, rugpjūčio 22 dieną, 9 valandą ryto, įvyks atsisveikinimas su Alfonsu Svarinsku. Aerouoste galima atsisveikinti apie 12 valandą". Kaip žinia, Viduklės klebonas, buvęs sąžinės kalinys kunigas Svarinskas rytoj išvyksta iš Lietuvos, o poryt iš Maskvos skrenda į Vakarų Vokietiją gydytis nuo širdies sutikimų.

Vilniuje vykstant bado streikui, renkami parašai po pareiškimu, kurį rugpjūčio 16 dieną paruošė streiko iniciatoriai. Ten rašoma: "Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumui ir Lietuvos TSR prokurorui. Persitvarkymas ir viešumas yra išsilaisvinimas ne tik iš stalininės diktatūros bei mąstysenos, bet ir jų padarinių. Tai yra, iš konclagerinės aplinkos. Nežiūrint, kad smerkiamas stalinizmas ir jo pasekmės, bet iki šiol dar tebekalinami stalinizmo metodais nuteisti politiniai kaliniai. Tai nesuderinama su persitvarkymo ir viešumo principais. Tai prieštarauja teisiniams ir humanizmo principams. Todėl mes negalime nurimti, kol mūsų broliai kenčia jungą nelaisvėje. Tad reikalaujame nedelsiant paleisti politinius kalinius: Balį Gajauską, Viktorą Petkų, Gintautą Iešmantą, kunigą Sigitą Tamkevičių, Joną Pakucką, Volde-
marą Karaliūną, Boleslovą Lizūną, Petrą Gražulį, Gintarą Tarasevičių, Mečislovą Tarasevičių, Ričardą Andrejauską. Taip pat reikalaujame, kad būtų panaikintas Baudžiamojo kodekso 68 straipsnis, kaip stalinistinio susidorojimo su kitais mąstančiais priemonė".

Kaip mums pranešė Vytautas Bogušis, po šiuo pareiškimu jau pasirašė keliasdešimt tūkstančių žmonių.

Bado streiko iniciatoriai Andreika ir Gidzikas pasiprašė pasimatymo su Vilniaus miesto prokuroru Sodeika. Praėjusį penktadienį jie nuvyko į prokuratūrą drauge su vilniečiu Povilu Pečeliūnu, dviem asmenimis su kino kameromis ir vienu su foto aparatu. Įteikė pareiškimą su parašais. Filmuoti ir fotografuoti nebuvo leista. Parašai toliau renkami.

Dėl nedelsiamo politinių kalinių bei tremtinių išlaisvinimo badaujantieji kreipėsi į Tarptautinę Raudonojo kryžiaus organizaciją, prašydami juos paimiti į savo globą, atsiųsti savo atstovą į Vilnių ir ištirti šį reikalą. Taip pat kreipiamasi ir į viso pasaulio geros valios žmones, kviečiant juos solidarizuotis su streikuojančiais bei rengti protestų žygius prie Sovietų Sąjungos ambasadų.

Valstybinio komiteto
pirmininko pirmasis pavaduotojas

J. Mažeikis